

UNIVERZITA PALACKÉHO
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra dějin umění

Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Oponentský posudek doktorské disertační práce

P. PhDr. Marek Pučalík O.Cr.

***Umělecký mecenát křižovnického velmistra Františka Matouše Böhmba
1722-1750***

Doktorská disertační práce, Ústav dějin křesťanského umění, Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2013, 261 stran a 80 obrazových příloh, CD s textem a obrazovou přílohou. Školitel: prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D.

Umělecký mecenát českého Rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou patřil od středověku až do vrcholného a pozdního baroka k nepřehlédnutelným fenoménům Prahy i českých zemí a střední Evropy. Dr. Marek Pučalík si v intencích původního vedoucího práce prof. Mojžíra Horyny zvolil ke své doktorské práci zpracování dějin a významu uměleckého mecenátu převora a nakonec velmistra a generála řádu Františka Matouše Böhmba. Působení velmistra obsáhlo významné události habsburské monarchie, na některých z nichž měl klíčový podíl, jako byla například korunovace císaře Karla VI. za českého krále Karla II. roku 1723 v Praze, tamní oslavy sv. Jana Nepomuckého roku 1729, nebo propůjčení kostela sv. Karla Boromejského (Karlskirche) ve Vídni farní správě českého Rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou roku 1733, založení vídeňské komendy a špitálu a například i založení špitálu a komendy v Prešpurku.

Autor předal hlavnímu tématu kapitoly, které objasňují starší období dějin řádu a velmistrový předchůdce Valdštejna, Pospíchala, Frachimonta a Beinlicha, na něž Böhmbovo působení navazuje a jejichž myšlenky on dále prohlubuje a rozvíjí. Následně se věnuje i významným řádovým osobnostem Böhmbovy doby. Podrobně líčí velmistrovu činnost stavebníka, objednavatele soch a maleb, mecenáše hudebních podniků a jeho významnou společenskou roli v pražském a vídeňském životě i v blízkosti dvora a císaře Karla VI. včetně významu působení císařovny Kristýny Alžběty, jelikož se s císařským párem mnohokrát osobně setkal. Z uměleckých podniků velmistra Böhmba se Marek Pučalík důkladně věnuje kromě architektury například výmalbě velké kupole křižovnického kostela sv. Františka, kterou provedl Václav Vavřinec Reiner, a jeho vztahům k malíři samému.

Disertační práce je napsána odborně přesným a zároveň čtivým a kultivovaným stylem. Věnuje se důkladnému archivnímu průzkumu i dosavadní literatuře a ze syntézy těží cenné souhrnné poznatky o velmistrovi i o celém barokním působení řádu. Disertace se zařazuje mezi badatelské příspěvky, bohaté na materiálový i interpretační přínos k poznání uměleckého působení řádu křižovníků s červenou hvězdou i památek v Čechách a ve střední Evropě. Doktorská práce sleduje vyrovnanou skladbu textu věnovaného dějinám a archivním poznatkům na jedné straně a textu věnovaného umělecko-historické kritice na straně druhé. Převažuje sice historický výzkum, nicméně organicky se spojuje s umělecko-historickou interpretací a hodnocením uměleckého přínosu realizovaných prací. Za velmi cenné z historického hlediska považuji plné citace archivních dokumentů, barvitě plastickým způsobem líčících a přesvědčivě dokládajících konkrétní události.

Z drobných poznámek ke konkrétním místům práce bych například uvedl, že pražský obraz od mělnických Lobkowiczů, příslušný k plátnu Sebastiana Ricciho *Nanebevzetí Panny Marie* pro hlavní oltář vídeňského Karlskirche, není na rozdíl od Ricciho skici z Budapešti ve skutečnosti skicou (s. 179, pozn. 654), ale *ricordem, quadrettem*, o jehož autorství je dokonce možno diskutovat. V práci jsem našel jen nepatrné překlepy (Lobkowitzů, Sedlmayer, Quido Reni, Rottmayer), text je vzorně vypracován, je bohatý obsahem a přitažlivě čtivý a plynulý svým stylem.

Ze zpracování je znát hluboká znalost a vnitřní souznění autora s řádovou problematikou i s uměleckými díly a stavbami řádem podnícenými nebo spravovanými. Ze zkušenosti s předloženou prací jsem si mohl potvrdit význam skutečnosti, kterou dobře známe z historiografie dějin umění, že řádová nebo farní příslušnost dodává historikovi umění další dimenzi pohledu a specifický odborný důvod k volbě problematiky, kterou se rozhodl zabývat.

Plně doporučuji předloženou disertační práci P. PhDr. Marka Pučálíka O.Cr. k obhajobě a pokud bude úspěšně obhájena, doporučuji udělit doktorandovi **vědecký titul doktor (Ph.D.)**. Zároveň doporučuji po pečlivé redakci publikování celé práce, protože se cenným způsobem řadí k prozatím nepříliš prozkoumaným dějinám řádových mecenátů v českých zemích, které tak významně ovlivnily charakter a konkrétní podobu českého a moravského baroka.

prof. PhDr. Ladislav DANIEL, Ph.D.

Praha 30. října 2013